

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.

četrtletno K 30.—.

Če pride naročnik sam v upravnništvo po list: Mesečno K 9.50. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, ponedeljek 10. maja 1920.

Št. 103.

Na predvečer rešitve jadranskega vprašanja.

Rusi zlomili poljsko ofenzivo. — Madžari ne bodo podpisali. — Pred koncentracijo.

Nova slovanska orijentacija.

»Straža« je prinesla v petkovi številki zanimiv uvodnik pod gorenjim naslovom. Ne moremo mimo izvajanj g. pisca, ne da bi pridodali k njegovemu tudi naše mnenje, ki je nekoliko drugačno nego njegovo.

Da je po velikih potresih svetovne vojne, ki je razušila toliko starega in trhlega ter ustvarila toliko novega, tudi za naš narod nova politična orijentacija življenjskega pomena, to smo tudi mi že opetovano naglašali. Predno pa zavzame ta orijentacija končno veljavno smer je treba temeljito preiskati in premisliti vse, kaj hočemo v bodočnosti in kaj je s tem našim hotenjem v skladu in kaj ni. Gospod člankar nam bo gotovo pritrdil, da se bo v bližnji bodočnosti vse naše delo sukalo okrog Jadranskega morja, kajti naj se jadransko vprašanje reši tako ali tako, bo na vsak način še več stotisoč naših bratov ostalo pod laško nadoblastjo. Da na te brate ne bomo smeli nikoli pozabiti, to je jasno vsakemu Jugoslovenu, in kolikor mi je znano, gospodu člankarju ravno tako, ali pa še bolj. Naša prva in največja naloga bodočnosti bo torej ta, da rešimo te brate. Ta naloga pa je

in ostane najboljši kompas naše nove orijentacije. Njej bomo morali podrediti vse naše zunanje-politično delovanje.

Pred vsem zahteva ta naloga, da iščemo zveze z vsemi onimi, ki so v navzkrižju z Italijo. In ker pripada Italija k zvezi Anglije in Francije, bomo morali iskati zvez z nasprotniki te skupine. Na svetovnopoličnem nebu se že danes kažejo konture dveh velikih blokov, ki bosta prej ali slej trčila eden ob drugega. Na eni strani se nahajajo Anglija, Francija, Italija ter Japonska kot velesile obkrožene od satrapov: Romunije, Madžarske, Belgije itd. Na drugi strani pa Amerika, Kitajska, Rusija, Nemčija, Grška itd. itd. Med temi državami je doslej le ena slovanska država, t. j. Rusija.

G. člankar misli sicer, da z Rusijo še ne moremo računati, kar je za sedaj tudi res, toda to se bo že v najbližji bodočnosti spremenilo, ker vsa znamenja kažejo tako. Ko bo Rusija prebolela sedanjo krizo, kar se bo kmalu zgodilo, bo postala zopet močna in zdrava ter si zaželela novega razmaha. Njen razmah pa bo zadel v prvi vrsti ob Japonsko Poljsko ter zapadno zvezo v Črnem morju in ob Bosporu. Rusi in Poljaki se ne bodo

sprijaznili, to je gotovo, skoro neverjetno pa je tudi, da bi se sprijaznili Poljaki in Čehi, ker spor med njimi ne gre le radi Tešinja, ampak predvsem radi poljskega koketiranja z Madžari, kar so »Narodni Listy« v eni zadnjih številkih prav jasno razložili. Položaj Čehoslovaške bo v bodočnosti najtežji, težji nego vsake druge države. Prijateljstvo z zapadom ji bo kalila Poljska, prijateljstvo z novim blokom pa Nemčija. Toda to je stvar Čehoslovaške in ne nas.

Po našem mnenju je splošna slovanska orijentacija, dokler so si interesi posameznih slovanskih držav tako različni, žal, nemogoča. Samo delna slovanska orijentacija, kakršno zagovarja g. člankar (samo poljska orijentacija) pa prvič ne bi imela nobenega haska, drugič bi bila le balast in tretjič bi lahko celo naravnost škodovala. Če pa hočemo na vsak način stopiti v ožje stike s kako slovansko državo, potem moramo prej dobro pomisliti s katero. Po našem mnenju je Poljska za to najmanj vabljiva. G. člankar sicer dobro pozna Poljake, je celo njihov dolgoleten prijatelj, a ravno radi tega jih ne more soditi docela objektivno.

Poljaki so bili od vseh slovanskih na-

Naše gledališko vprašanje.

Vprašanje slovenskega gledališča v Mariboru je postalo važno takoj, ko smo prevzeli mesto v svoje roke. Zato smo čitali že lansko leto o počitnicah par člankov v časopisih, kjer se je povdarjalo, da za Maribor ne zadostujejo več diletantske predstave, ampak da je potrebno gledališče, ki bo stalo na umetniškem stališču in odgovarjalo potrebam novega časa v Mariboru. Vsakemu je bilo jasno, da more edino tako gledališče vršiti svojo kulturno nalogo. Vsa debata o tem pa bi bila ostala brezuspešna, ako bi ne bil takrat prišel v Maribor gosp. Nučič, ki je bil pripravljen prevzeti vodstvo gledališča. Vladni komisar dr. Pfeifer je njegovo ponudbo z veseljem sprejel in mu je obljubil vsestransko pomoč. Nučič je privabil za seboj svoje tovariše-igralce in se mu je posrečilo pridobiti nekaj najboljših naših igralskih moči. Tako se je v jeseni otvorilo slovensko gledališče v Mariboru in je podalo nekaj prvovrstnih del. Toda mariborsko širše občinstvo ni bilo vajeno takih kulturnih darov — zato spočetka obisk ni bil tako velik, da bi moglo gledališče kriti stroške, to pa ni nič čudnega, ker danes sploh ni nobenega gledališča brez državne ali mestne podpore; ako imata Zagreb in Ljubljana stalno državno podporo, zakaj bi je ne imel Maribor,

ki nima toliko stalnih obiskovalcev in je zanj gledališče tudi političnega pomena. Češka vlada je n. pr. poslala takoj po osvojitvi v Požun češko gledališče, da bi na ta način pokazala, da prihaja v to mesto v znamenju kulture. Istotako je poskrbela za češko gledališče v Brnu. Pri nas smo zaman čakali na vladno podporo. Mesto samo ni moglo prevzeti odgovornosti za ves deficit — zato smo z veseljem pozdravili vest, da bo mariborsko gledališče sprejeto med pokrajinska gledališča s 100.000 K podpore. Pozabili smo pri tem, da v Beogradu mnogo obetajo in malo dajejo — kajti doslej iz tiste obljube ni bilo nič. Ravnatelj Nučič je trikrat brzojavil in celo plačal brzojavni odgovor — v Beogradu so pa molčali, kakor da jih vse to ne zanima.

Draginja je rastla od meseca do meseca, ravnateljstvo pa igralcem ni moglo zvišati gaž. Vsa čast našim igralcem, ki so v kljub temu vstrajali na svojih mestih in vršili več ko svojo dolžnost. Toda požrtvovalnosti ne smemo zahtevati tam, kjer drugi ne poznajo niti priznanja. Zato so igralci podpisali pogodbe drugam. Čakali so do 1. maja, da se bo kdo zganil in poskrbel za to, da bo prihodnja sezona zagotovljena. Mesto ni hotelo prevzeti te odgovornosti, Beograd molči — kaj torej? Iz izjave ravnateljstva bi sodili, da bi prihodnje leto imeli

tu nekaj tingl-tangl. Mi mislimo, da bi bil ta dražji nego naše sedanje gledališče, kajti letošnja sezona je vzgojila gledališko publiko in če je bilo gledališče dobro obiskano, je bila to zasluga umetniškega repertoarja. S takim gledališčem smo mogli imponirati in obisk je bil vedno večji.

S tingl-tanglom nam torej ne bo pomagano, ker z njim pademo nazaj na stari mariborski nivo. Delo naše prve sezone bi bilo uničeno in v gledališču ne bi doživeli več onih lepih večerov, ki smo jih imeli v tej sezoni. Poleg tega je treba misliti na to, da je Maribor mesto, kjer je mnogo učeče se mladine, imamo tu do 2000 dijakov, ki potrebujejo kaj več nego prazne zabave.

Z radostjo smo opazovali, kako naši srbski vojaki polnijo galerijo. Kake važnosti je, ako si vojak, ki prej ni imel prilike kaj lepega videti, odnese iz gledališča lep spomin. Končno je Maribor tudi mesto inteligence in mislimo, da ni zdravo, ako bi med njo vsled slabega gledališča izginil vsak smisel va višjo umetnost. Naše širše mase so pokazale, da znajo ceniti umetniški užitek, ki so jim ga nudile nekatere prvovrstne predstave. Tako govori vse za to, da je Mariboru treba rešiti tako gledališče, kakor smo ga imeli v pretekli sezoni. Ali je to ne mogoče? Mislimo, da ne. Nekaj igralcev je ž-

rodov vedno najmanj slovanski, bili so nekaki Bolgari severa, v nekaterih ozirih celo še slabši. Njihovo imperijalistično nastojanje jih je odtujilo od vseh slovanskih sosedov, od Rusov, Ukrajincev in celo od Čehov. Rusko-poljskega sovraštva so, kakor ve člankar, ki pozna dobro zgodovino, krivi Poljaki in ne Rusi, ker so prej Poljaki zatirali Ruse nego Rusi Poljake. Po osvoboditvi pa so znova pokazali svojo imperijalistično naravo, ki je morda najgrša pojava v sedanji politiki. Poljaki niso imeli za naše interese nikoli niti najmanjšega interesa in umevno je, da ga tudi poslej ne bodo imeli, najmanj pa jih bo brigalo naše Primorje. Od zveze s Poljaki ne bi imeli drugega nego sovraštvo Rusov, Ukrajincev in Čehoslovakov.

Če se hočemo že delno slovansko orien- tirati potem ni nobenega dvoma, da so oni, s katerimi lahko sklenemo zvezo edinole Rusi in deloma tudi Čehoslovaki. Na vsak način pa je bolje, da zaenkrat še počakamo, kaj nam prinese razvoj najbližjih dogodkov. Vsaka prenačitev pa bi le škodovala.

Begunci, pozor!

Glasom naredbe generalnega civilnega komisarja v Trstu z dne 17. aprila t. l., ki je bila pred kratkim objavljena tudi v naših listih, je beguncem svobodna vrnitev v večji del Primorske. Le v one občine, oziroma vasi, ki so bile po vojni popolnoma ali večinoma porušene in ki so v omenjeni naredbi našteje, je povratek dovoljen le s privoljenjem pristojnih civilnih komisarjev.

Po tej naredbi imajo oni begunci, ki so do sedaj uživali begunsko podpo- ro in ki se do 17. t. m. vrnejo v svoj domači kraj, pravi- co do nadaljne 60 dnevne begunske pod- pore. Kakor se čuje, bodo italijanske oblasti dovoljevale brezplačno vožnjo po železnicah onim beguncem, ki se vračajo v kraje, v katere je vrnitev svobodna, tudi le do 17. t. m.

podpisalo pogodbe za druga gledališča, a druge bi se dalo rešiti, ako bi se takoj začela akcija, da se zagotovi prihodnja sezona. Igralci ne od- kazajo radi od nas; bili so radi v Mariboru, kjer so imeli pri občinstvu mnogo priznanja in spoštovanja; zato bi gotovo radi ostali: seveda le pod tem pogojem, da bo gledališče na isti višini, kakor je bilo v letošnji sezoni. To pa bo mogoče le, ako ostane pri nas ravno Nučič, kajti le on more s svojo umetnostjo in marljivostjo ustvariti tako gledališče kakor ga v Mariboru potrebujemo. Nučič bi ostal v Mariboru, seveda ne pod takimi pogoji, da bi se boril celo se- zono s finančnimi težavami. Zato bi bilo treba sestaviti nekak gledališki konzorcij, ki bi vzel to akcijo v roke. Krajša pot bi bila se- veda, če bi vlada izpolnila svojo dolžnost; ker pa vse kaže, da se v Beogradu ne zavedajo svojih dolžnosti do Maribora, si bomo morali pomagati sami.

Če hi n. pr. zbirajo sedaj za „Nar. gle- dališče na Ostravskem“ in so nabrali že več stotisoč. Oni se zavedajo, da ima gledališče na narodni meji svoj narodni in politični pomen. Ko bi se mi obrnili na slovansko javnost, bi najbrže ne imeli uspeha, saj bi si vsak mislil, da bo za nas poskrbela vlada. Zato upamo, da se bo našlo v Mariboru še kaj ljudi, ki se bodo zavzeli za to, da se gledališče reši. Ako ne bomo imeli svojega gledališča, lahko Nemci opravičeno zahtevajo gledališče zase in potem bomo doživeli, da bodo Slovenci polnili nemško opereto. Rešitev gledališkega vprašanja je nujno potrebna. Ako se ne reši takoj, bo prepozno, ker v jeseni ne bo igralcev na razpolago. V tem vprašanju je treba skupnega dela, da bo uspeh zagotovljen.

Z ozirom na to naredbo, s katero se do- voljuje velikemu številu beguncem svobodna vrnitev v njihov domači kraj, odpade vsak povod za nadaljno podpiranje teh vojnih be- guncem od strani naše države. Zato se bo vsem beguncem, ki so pred svojim begom stalno prebivali v krajih, v katere je vrnitev svo- bodna, ustavila begunska podpora, ne glede na to, ali se vrnejo ali ostanejo tu.

Ker je pa do 17. t. m. le premalo časa, da bi se mogli prizadeji begunci vrniti ali si kako drugače zagotoviti svojo eksistenco, se bodo v Sloveniji izplačevale podpore tem be- guncem še do 20. junija t. l., beguncem - di- jakom pa do konca šolskega leta. Beguncem iz onih krajev pa, v katere je povratek do- voljen le s privoljenjem pristojnih okupacij- skih oblasti, se bodo izplačevale begunske podpore morda še nekaj delj časa, ako bodo za to potrebni krediti ustavno dovoljeni. Ven- dar je v interesu tudi teh beguncem samih, da se kmalu vrnejo v svoje domače kraje, ali pa da si kako drugače zagotovijo življenjske predpogoje.

Urad za zaščito beguncem.

Določbe za izvozno trgovino.

Na podlagi čl. 4. sklepa ministrskega sveta IV, št. 4858 od 17. aprila t. l., ki regulira izvozno trgovino in ki je objavljen v »Služ- benih novinah« št. 91 od 27. aprila t. l., se določuje, da se sme vršiti izvoz blaga v ino- zemstvo samo v nastopnih tujih valutah: ameriških dolarjih, angleških funtih, švicarskih frankih, francoskih frankih, belgijskih frankih, španskih pezeta, holandskih goldinarjih, italijanskih lirah ali grških drahmah. Ta tuja valuta se mora položiti samo v čekih, ne pa v efektivnem novcu, izvzemši za vrednosti pod 1000 francoskih frankov. Glede zavarova- nja valute veljajo dosednji predpisi, po katerih je delala inozemska centrala. Izjemo- ma se z ozirom na razloge navedene v sklepu ministrskega sveta I/3245 od 19. no- vembra 1919 in I/12614 od 5. aprila t. l. dopušča izvoz pekmeza in suhih sliv za dinarje, nemške marke in čehoslovaške krone.

Dnevne vesti.

Gospodje komunisti nas baje izročijo vse po vrsti sodišču. „Slovenski Narod“, „Stražo“, naš list i. t. d. radi obdolžitve, da so komu- nistični voditelji veleizdajalci, tako vsaj proro- kuje zadnja „Volksstimme.“ To nas jako veseli ter že komaj čakamo na to obravnavo. Zagovor ne bo težak, po naši sodbi ga sploh ne bo treba, ker če izda država za kom tiralico radi veleiz- daje, menda ni treba državljanom še posebej pred sodiščem dokazovati da je veleizdajalec. Po zakonu je hujskanje proti izpolnitvi vojaške obveznosti veleizdaja, to pa so gospodje za- grešili javno, za kar imamo na stotine prič. Da so kričali „Doli z vladol Živel! sovjetska repu- blika!“ tudi s pričami lahko dokažemo. Torej gospodje komunisti, kar hitro vložite tožbo.

Naša državna policija nam je poslala sledeče popravke, ki jih objavljamo, da bo tudi širše občinstvo informirano o teh stvareh. Prvi popravek se glasi: »Na Vaše vprašanje v članku — »Ljubljanski policiji« — vsebovano v št. 100 »Mariborskega delavca« z dne 6. maja t. l. Vam v informativne svrhe sporočam, da se ljubljanski policiji ni »posrečilo« aretirati pobeglega komuniste Marcela Žorgo, ampak se je isti sam javil na policiji. — K temu moramo pripomniti, da smo našo tedanjo vest dobili telefonično iz Ljubljane tako, kakor smo jo objavili; podrobnosti pa smo izvedeli ko- maj iz ljubljanskih listov. — Drugi popravek se tiče Wallischa: »Koloman Wallisch, ki je

stanoval z ženo vred v Studencih pri Mariboru okolišu okrajnega glavarstva, ki je imelo tudi zanj pripravljen izgonski dekret, je pobegnil z ženo vred, kakor govore poročila preko Lučan ali Ivnika v Avstrijo ter se nahaja tam. Za njim je izdana tiralica. Znano Vam bo menda, da so prinesli ljubljanski listi pred- časno vest o njegovem izgonu, o čemer je bil imenovan iz Ljubljane telefonično obveščen in je iz strahu, da bi se ga predalo madžar- skim oblastem, pobegnil v Avstrijo. Vse go- vorice, kolportirane zadnje dni, da hodi neo- virano po mestu, so neosnovane, ker je Kcl. Wallisch večini tukajšnjih organov osebno znan in je rešerširalo po njem več kot 100 funkcionarjev.« — Tretji pa daje pojasnilo o aretaciji Josipa Nachtigalla: »Znani Nachtigall, delovodja v delavnici, se je ob vpoklicu k orožnim vjam skril ter se pojavil šele po končani stavki, predstavil se komandirju ko- roškega kolodvora, bil tam zaprišežen in spu- ščen na svobodo. Pozneje je bil še po- novno aretiran, a ker se je izkazalo, da je na delu, se ga je moralo izpustiti.«

Cvetlični dan bo v četrtek po vsej Mariboru, da se omogoči kuhanje amerikaških živil za mariborske otroke. Dopoldne bo v parku vojaški koncert, kjer se bo pobirala vstopnina. Gre za prehrano 1400 otrok. Upamo, da bo vse mariborsko prebivalstvo rado darovalo v ta človekoljubni namen. Prehrane bodo deležni ubožni otroci iz mesta in okolice brez razlike stanu in narodnosti, zato mislimo, da je dolžnost vsakega, da žrtvuje par kron za naše otroke. Uredile se bodo stalne kuhinje, ki bodo pod nadzorstvom amer. misije.

Glasbena Matica v Mariboru si je za svoj poudarilski predpoldanski koncert v ne- deljo, dne 16. t. m. omislila prvovrsten in zelo zanimiv spored, pesmi in skladbe iz vseh delov našega naroda. Spored odvori Srb Mokranjac, v sredini stoje Hrvati, proti koncu pa Slovenci. (Uradni SHS. Op. ur.) Izmed slovenskih skladb se bodo proizvajale pesmi Adamiča, Deva, dr. Kreka, Pavčiča, dr. Švaba in Nedveda. Pravi biseri pa so doselej še ne proizvajane narodne pesmi iz Koroške ter slovenske zdravice o ma- jolki, Sv. Martinu in Mihalju ter o vinu in njega učinkih. (Po Devovih harmonizacijah.) Iz prijaznosti sodeluje tudi naša priljubljena kon- certna pevka, gospa M. Družovičeva, ki proiz- vaja pesmi dr. Kreka, Deva, Pavčiča, Zajca, Hatzeja in Smetane. Da ne bo zmešnjave opo- zarjamo, da se koncert prične ob 10. uri pred- poldne ter da se bodo vrata točno tedaj za- prla. Vstopnice in besedilo se dobi v predpro- daji pri posp. Zlati Brišnik v Slovenski ulici po znižanih cenah.

Padanje cen. Ker se pričakuje dobre le- tine, so začele cene živil, kakor tudi vina znatno padati. Krompir, ki se ga doslej sploh ni dobilo ter je stal do 5 K kg se dobi danes še za 2—3 krone. Žito je v Banatu padlo na 7, celo na 5 K kg. Vino se na debele ponuja po 10 K l. To je prvi žarek upanja v naše temno živ- ljenje.

Polijska ura za gostilne in kavarne v Mariboru. Policijski komisariat nam po- šilja: »Deželna vlada za Slovenijo, poverje- ništvo za notranje zadeve je z razpisom z dne 5. maja 1920 št. 8179 določila za Mari- bor kot policijsko uro za gostilne 22. uro (10. zvečer), za kavarne pa 24. uro (polnoč)«. Ljubljanski listi so pa včeraj brez izjeme pri- nesli, da je policijska ura za gostilne v Ljub- liani, Mariboru in Ptujju določena na 23. uro (11. zvečer). Kaj je torej prav?

Velike množine tovarnega blaga stoji po Nemški Avstriji, ker ga nočejo odposlati naprej v Jugoslavijo, češ, da bo v Jugoslaviji od 15. t. m. zopet stavka. Zanimivo je, da o tem v Nem- Avstriji več vedo, nego pri nas. Seveda tako ustavljanje blago znatno podraži.

Dva vagona živil za mariborske otroke je na poti v Maribor. To je dar amer- ikanske misije. Živila se morajo razdajati ku- hana, kuhinje morajo imeti poseben amerikaški napis, ker stoje pod nadzorstvom amerikaške misije. V Mariboru bo 6 takih kuhinj.

Mariborski šport. Rapid: Slovan — 2:4. Nemški športni klub Rapid je včeraj potvoril

svoje nove prostore v »Ljudskem vrtu«. Novi športni prostor je prav lep, ob kraju ga obdaja drevje, v ospredju pa se dviga cvetličarna, ki daje celemu prostoru nekaj posebnega izraza, ki spominja na grško olimpijo. Škoda, da je prostor premajhen, in ga ni mogoče razširiti. Kljub temu se je igra lepo razvila. Rapid je računal po svoji zmagi nad Ilirijo na lahek uspeh, pa se je precej uračunal. Slovan je že v jeseni igral v Mariboru, a od tega časa se je že precej izpopolnil. Ljubljanci so nastopili v rdečebelih barvah. Občinstva je bilo nad 1500. Igrala je tudi godba. Oblačni dan se je po malem dežju izpremenil v krasno popoldne, tako da se je igra vršila pri najlepšem vremenu. Spočetka je vladala na obeh straneh negotovost, vršili so se napadi na obeh straneh, pa brez uspeha. Bilo je težko reči, na kateri strani bo zmaga. Slovan ima mirno in premišljeno igro, napad je posebno od leve strani odločen, sicer pa se izrabi vsaka prilika. Tudi tehnika imajo igralci dobro. Konečno diktira sodnik 10 metrovko proti Slovanu zaradi roke. Golman jo vjame. Velik aplavz. Trenutek na to dosežejo gostje prvi uspeh. Kmalu na to je zopet 10 metrovka proti Slovanu. Zato pa kmalu sedi pri Rapidu drugi gol. Polovica 2:1 za Slovana. Po premoru se razvije zanimiva napeta igra, Slovan obvlada polje in doseže še dva uspeha, nerodnost pred golom je pripomogla tudi Rapidu do drugega gola. Cela igra je bila fair in je zaslužila priznanje občinstva. — Med igro so dospeli na igrišče gostje iz Zagreba (Slaven), ki niso prejeli pravočasno brzojavke, s katero se jim je igra odpovedala. Rapid je sprejel tekmo tudi z njimi. Občinstvo je z zanimanjem sledilo tudi tej tekmi. Rapid je bil sicer nekoliko utrujen, a kmalu se je videlo, da ima pred seboj slabega tekmeča. Zato je razvil živahno igro, ki pa ni imela uspehov, dasi se je igralo večinoma na strani gostov. V primeri s Slovanom je bil Slaven moštvu, ki je šele v začetku svojega razvoja. Zato je igra nudila več zabave, nego zanimanja. Igralo se je samo halfteam. Za Maribor je bil včeraj lep dan. Pokazalo se je, kako primeren je »Ljudski vrt« za športni prostor in koliko večja udeležba bo pri športnih prireditvah tu, nego na Teznu. Zato je umestno, da se razven onega dela, ki služi za vrtnarstvo, izpremeni ves vrt v športni prostor. S tem bi se vrt oživil, restavracija izboljšala in naše mesto bi bilo lahko ponosno, da ima moderen športni prostor. Slovanu čestitamo na lepem uspehu.

Vsi prijatelji slovenskega športa se vabijo jutri v torek ob 20. zvečer na občni zbor športnega kluba »Maribor«. Na dnevnem redu je izprememba pravil, ureditev športnega prostora in volitev odbora. Treba je končno rešiti to važno vprašanje, da se tudi slovenski šport v Mariboru razvije. Povabljeni so vsi, ki se zanimajo za šport.

Mestna plinarna naznanja, da je od sobote dalje oddaja plina zopet redna. Električni tok je odprt od 16. do 23. ure, na kar se občinstvo opozarja.

Kultura in umetnost.

Školjka. Sobotna predstava »Školjke« v našem mestnem gledališču je bila ena najlepših letošnjih predstav. Vloge so imeli v rokah naši najboljši umetniki, tako, da je bila to prava elitna predstava. Nismo videli na odru igre, ampak kos živga življenja, mimo katerega hodimo vsak dan, ga sami živimo, pa ga čisto niti ne opazimo, se ga ne zavedamo. G. Nučič nam je v ulogi Tonina podal moža, ki ljubi svojo lastno zakonsko ženo, brez odziva ljubezni pri njej. Jasno in naravno nam je pokazal duševno trpljenje, ljubosumnost in končni gnev, ki mu sledi obup, ki ga požene v samomor. Vse pa je bilo živo, pristno, naravno. Gospa Bukšekova je položila v Pepino vso svojo dušo, vsa najskritejša in najgloblja čustva ter ustvarila umotvor, kakor skoro v nobeni drugi dosednji ulogi. Naravnost presenetila nas je ta večer gospa Šetinska

s svojo Olgo. To je bila njena prva brez ugovorov dovišena uloga, v njej je prišla do izraza vsa njena notranja sila, ves krepko se razvijajoči talent, ki je bil v začetku sezone še precej prikrit, ki pa stopa od predstave do predstave bolj na dan. G. Železnik, ki ga publika napačno višje ceni kot komika nego kot resnega, globokega igralca, je ravno v ulogi Maksa pokazal, da je tudi v takih ulogah ravnotako doma kakor v komičnih. Duševni boj Maksa, boj med vestjo in nagnjenjem do greha je podal z mojstrsko dovršenostjo. G. Bratina je igral dr. Podboja, zanj najprimernejšo ulogo v tej drami. Mož zrelih let, ki je napravil križ nad svojim zagrešenim življenjem, našel samega sebe in školjko z biserom, je živel po Bratinovi igri pred nami živ. Ob spominih živčnega, vedno nebrzdanega in plitvega dr. Lubina je podal g. Gregorin z isto dovršenostjo, kakor prvega soproga v »Upniku«. To so njegove vloge in v njih bo vedno dosegel vspeh. K celotni harmoniji je dodala gospa Dragutinovičeva v Strelovki tip stare ženske, ki je že pozabila na orkane življenja ter dosegla dobo, ko obsoja greh in pridiguje moralno. Te predstave ne bom mo po zablili tako zlahka. Gledališče je bilo skoro čisto polno; del občinstva pa se je smejal čisto brez vsega vzroka, kajti v celi drami ni niti ene komične stvari, ampak sama globoka duševnost in tragika. — r.

Ljubljanski Zvon. Izšla je tretja številka ter prinaša sledečo vsebino: Florijan Golar: Sveti Martin. — Ivo Šorli: Gospa Silvija. (Dalje). — N. F. Preobraženski: Od zarje do zarje. — Milan Fabjančič: Zlatniki. (Konec). — France Veber: Bergsonova teorija smešnega. — Marija Kmetova: Brez tal. (Dalje prihodnjič). — Radivoj Peterlin-Petrška: Romanca. — Ivan Zorec: Tonček in Ančka. (Konec prihodnjič). — Alojzij Gradnik: Na Goriškem pokopališču. — Književna poročila: Oton Zupančič: Mlada pota. (Miran Jarc). — Novi slovenski pisci. (J. A. G.) — Franjo Horvat-Kiš: Istarski puti. (Ivo Šorli). — G. Petronij Arbuter: Pojedina pri Trimalhijonu. (Dr. Pipenbacher). — Avgust Strindberg: Izpovedi jednog ludaka (Fran Albrecht). — Naši prevodi. — Nove knjige.

Zadnje vesti.

Pred rešitvijo jadranskega vprašanja.

Dunaj, 10. maja. (Izvirno.) Iz Rima poročajo brezšično, da so se direktna pogajanja med Italijo in Jugoslavijo o rešitvi jadranskega vprašanja pričela včeraj, ter izgleda, da bo sporazum dosežen že danes ali najkasneje jutri 11. t. m.

Odhod dr. Trumbića.

LDU Beograd, 8. maja. Naš minister za zunanje stvari in delegat na mirovni konferenci dr. Ante Trumbić odpotuje jutri z ekspresnim vlakom v Sestriponte na italijansko Rivijero, kjer se sestane z italijanskim ministrom za zunanje stvari Scialojom.

Ruska zmaga nad Poljaki.

Dunaj, 10. maja. (Izvirno.) Iz Moskve poročajo, da se je rdečim četam posrečilo zlomiti poljsko ofenzivo ter rešiti Kijev vsake nevarnosti. Poljsko vojsko, ki se umika, zasledujejo Rusi brez prestanka. Plen, ki je padel v roke rdeči vojski je velikanski, tudi število ujetnikov presega več tisoč.

Poljsko prodiranje ustavljen.

LDU Dunaj, 9. maja. »Telegraphen-kompagnie« javlja, da je ustavljeno napredo-

vanje poljske vojske v Ukrajini. Ukrajinska sovjetska vlada, ki je pobegnila v Charkov, se je zopet povrnila v Kijev.

Madžari ne podpišejo.

Dunaj, 10. maja. (Izvirno.) Madžarska mirovna delegacija, ki je potovala tukaj skozi iz Pariza v Budimpešto je izjavila časnikarjem, da Madžarska odkloni podpis predložene mirovne pogodbe.

Pred koncentracijo.

Beograd, 10. maja. (Izvirno.) V tukajšnjih diplomatskih krogih se govori, da je Milenko Vesnić dosegel pri vseh strankah uspeh. Koncentracijska vlada je baje zasedurana.

Sarajevo za koncentracijo.

LDU Sarajevo, 8. maja. V gotovih krogih, ki niso strankarsko razpoloženi, prevladuje mišljenje, da se mora izvesti akcija za koncentracijo državotvornih elementov brez ozira na stranko. Akcija bo, kakor kaže, kmalu dosegla večji uspeh.

Laginja ostane hrvatski ban.

LDU Beograd, 8. maja. Danes je odpoval iz Beograda dr. Matko Laginja. Govori se, da ostane dr. Laginja tudi nadalje ban, akoravno pride do koalicijske vlade.

Dr. Smolaka noče biti delegat.

LDU Beograd, 8. maja. Dr. Smolaka je odložil mandat kot delegat na mirovni konferenci.

„Srpska reč“ — radikalna.

LDU Sarajevo, 8. maja. »Srpska reč« je prešla popolnoma v roke radikalne stranke. Njen dosednji lastnik, g. Kobasica, je včeraj dovršil akcijo na ta način, da je sprejel nekako odškodnino za odstop lastništva radikalni stranki. G. Kobasica ostane tudi nadalje glavni urednik imenovanega lista.

Češko-avstrijska pogajanja.

LDU Praga, 9. maja. Praška pogajanja med zastopniki avstrijske in češkoslovaške vlade so imela povoljen uspeh. Posvetovanja se bodo v kratkem nadaljevala na Dunaju.

Naši zdravniki v Nemčiji.

LDU Beograd, 8. maja. Iz Berlina in Hamburga javljajo, da se našim zdravnikom, ki so bili poslani v Nemčijo zaradi proučevanja tuberkuloze, delajo take težkoče, da jim je postal nadaljni obstanek na nemških klinikah nemogoč. Povod temu je dala vest, da tudi naša država zahteva od Nemčije izročitev vojnih krivcev. Naše zdravnike pozivljajo odkrito, naj zapustijo svoja mesta in se obnašajo proti njim tako, da so prisiljeni zapustiti Nemčijo.

Razsodba v procesu Rostohar-Uhlir.

Ljubljana, 9. maja. Danes se je razglasila razsodba v znanem procesu prof. dr. Rostoharja proti inž. Uhliru zaradi razžaljenja časti. Inž. Uhlir se obsodi radi podtikanja tatvine perila v pivovarni »Union« na 14 dni zapora ali 5000 kron globe, radi očitka 25 milijonov kron se oprosti, ker je stvar zastarela, radi očitka tatvine 148.000 K se oprosti, ker tega ni očitil Uhlir, ampak njegov zagovornik dr. Vodušek.

Borzno poročilo.

LDU Curih, 9. maja. (Borza). Devize: Berlin 11:10, Holandska 206:75, Newyork 566, London 21:85, Pariz 34:90, Milan 27:25, Bruselj 36:75, Kodanj 96, Stockholm 120, Kristianija 108, Madrid 95:75, Buenos Aires 240, Praga 9:25, Zagreb 3:55, Budimpešta 2:45, Varšava 2:90, Dunaj (denar) 2:55, avstrijske žigosane kroze (denar) 2:60.

LDU Dunaj, 9. maja. (Borza.) Amsterdam 6:600, Berlin 430, Curih 37:50, Kristianija 4000, Kodanj 3600, Stockholm 4550, marke: 429, leji 335, levi 300, švicarske note 37:25, francoske 1275, italijanske 9:75, angleške 830, dolarji 205, rublji 265. Kurzi v prostem prometu: Zagreb 137—149, Budimpešta, plačilo v denarju poštne hranilnice: 94—104, v žigosanih notah 99—105, ogrske žigosane note 98—114, Praga 362—382, Varšava in Krakov v poljskih markah: 108—120, čehoslovaški pettisočki 360—380, manjše note: 365—385, nove dinarske note 5:75—6:25.

Razne vesti.

Major in prostak. Kakor pripoveduje neki vojak, ki je prispel pred kratkim z Madžarskega, se je dogodila ob času boljševeškega preobrata sledeča zanimiva prigodba: Major generalnega štaba dela že eno uro v pisarni, pisarniškega ordonanca pa ni še nikjer. Končno vstopi žvižgaje in ne salutira nič, ker je bilo vsako salutiranje najstrožje prepovedano, temveč pozdravi majorja z besedami: »Dobro jutro, baratom. Zakaj si pa prišel tako zgodaj v pisarno? Zdaj smo vsi enaki in bomo vsi prihajali v pisarno šele ob devetih. No, pa če je par minut čez, tudi nič ne de.« Major se je nasmehnil in rekel slugi, da popojnoma soglaša s tem, da so vsi enaki in da delajo vsi enako. Pristavil je, da

se bosta menjavala s slugo: en dan bo sluga njemu čistil obleko, čevlje in pisarno, dočim bo reševal major akte; drugi dan bo pa major posnažil pisarno in očistil slugi obleko in čevlje. — Sluga je bil presrečen, je brzo pospravil po pisarni, prinesel vode, pobrisal prah in ob desetih že odšel. Major je delal ves dan naporno. — Drugo jutro je major že davno lepo osnažil slugi čevlje in obleko in pospravil pisarno, ko sluga še ni bilo v pisarno. Okoli poldesete pride, se oblastno vsede za pisalno mizo in vzame v roke prvi akt. Ko ga natanko prebere, se uveri, da je že vse rešeno in da ni ničesar ukreniti. Vzame v roke drug spis. Prečita črko za črko, toda vse je lepo rešeno, ničesar ni ukrepati. Pošlje oba spisa generalu. Le ta ga takoj pozove, zakaj ni rešil spisov in mu naroči, da mora, ker je nujno, v dveh urah rešiti. Vzame spisa v roke, obrača ju in suče, pa nikakor ne ve, kaj naj bi naredil, kaj zapisal. Odloži oba spisa, dokler ne pride major. Vzame tretji spis, kjer se zahteva, naj izračuna po karti, višino označenih točk. Nič ne ve. Skrb se ga loti, znoj mu stopa na čelo, razburjen je. Okoli 17. ure pride major, da prinese v pisarno sveže vode itd. Vojak plane po koncu, strumno salutira in ponižno prosi, naj opravi vsak svoje prejšnje delo, češ, da ne morejo biti vsi enaki, ker major je razumel obojno delo prav dobro, on, sluga pa le svoje.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V ponedeljek 10.: »Mam'zelle Nitouche«. Abon. A—40.

V torek 11.: »Hasanaginica«. Ljudska predstava ob znižanih cenah. Zadnja uprizoritev.

V četrtek 13.: »V dolini«. Ab. A—41.

Opozarjamo sl. občinstvo, da se vrši prihodnji teden izjemoma predstava na ponedeljek.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

Traži se djevojka k odrasloj djeci, koja w kući pomaže i šivati znade uz dobru plaću i dobru opskrbu. Anka Leskova c, Zagreb, Ilica broj 24. 3-2

Širite naš list!

A. Vertnik

trgovina z mešanim blagom in premogom

130 **Sodnijska ulica 17**

➡ priporoča se občinstvu. ➡

Ali ste že pristopili

Jugoslovenski Matici?

Občinska hranilnica v Mariboru

(prej Gemeinde-Sparkasse)

Orožnova ulica št. 2 (Pfarrhofgasse Nr. 2)
v lastni hiši.

Stanje hranilnih vlog K 42,442.640·26

Rezervni fondi K 2,749.997·67

===== Shramba za pupilske hranilne knjižice itd. =====

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po najvišji točasno običajni obrestni meri.

Uradije vsak dan od 8.—12. ure razun nedelje in praznikov.